

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการซื้อขายสินค้าแฟชั่นของผู้ชายวัยทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One-Shot Descriptive Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย แบ่งออกเป็น 7 หัวข้อ ดังนี้

1. ประชากร
2. กลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การทดสอบความน่าเชื่อถือและการทดสอบความเที่ยงตรง
6. การรวบรวมข้อมูล
7. การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือผู้ชายวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 20-49 ปี ที่ทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 1,307,291 คน (ที่มา: <http://www.dopa.go.th>) เหตุผลที่เลือกผู้ชายวัยทำงานในช่วงอายุนี้ เพราะเป็นช่วงอายุที่มีความพร้อมทางด้านการเงินและสามารถตัดสินใจซื้อสินค้าได้อย่างอิสระ รวมทั้งมีแนวโน้มว่าเป็นผู้บริโภคสินค้าจำพวกเสื้อผ้าและเครื่องประดับในระดับสูง

2. กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2541)

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อ n คือ จำนวนตัวอย่างหรือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N คือ จำนวนหน่วยทั้งหมดหรือขนาดประชากร

e^2 คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดได้

โดย N ของการวิจัยครั้งนี้ คือ จำนวนผู้ขายวัยทำงานที่มีอายุระหว่าง 20-49 ปี ที่ทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 1,307,291 คน e^2 ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนที่ 0.05 ดังนั้นแทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{1,307,291}{1 + [(928,334) \times (0.05)^2]}$$

$$n = 399.88$$

ดังนั้นผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำไว้เป็นจำนวน 400 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกรอบในการสุ่มตัวอย่าง (Sampling Frame)

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ขอบเขตพื้นที่ และการแบ่งเขตปกครองของกรุงเทพมหานคร (สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร, 2542) ประกอบกับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน ซึ่งประกอบด้วย ที่ดินประเภทที่ประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย-ปานกลาง-มาก ที่ดินพาณิชยกรรม ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม ที่ดินประเภทคลังสินค้า ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม ที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา ที่ดินประเภทสถาบันราชการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

ขั้นตอนที่ 2 การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกเขตที่ดินประเภทพาณิชยกรรม เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีคนวัยทำงานหนาแน่นมากกว่าบริเวณอื่น ซึ่งช่วยให้การเก็บข้อมูลสามารถทำได้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด โดยเขตที่ดินบริเวณดังกล่าวมีจำนวน 16 เขต ดังนี้

1) เขตสัมพันธวงศ์	2) เขตปทุมวัน
3) เขตราชเทวี	4) เขตบางรัก
5) เขตพญาไท	6) เขตสาทร
7) เขตจตุจักร	8) เขตคลองสาน

9) เขตคลองเตย	10) เขตธนบุรี
11) เขตลาดพร้าว	12) เขตบางกระปิ
13) เขตบางเขน	14) เขตห้วยขวาง
15) เขตพระโขนง	16) เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

ขั้นตอนที่ 3 การสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดจำนวนตัวอย่าง (Quota Sampling)

ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนตัวอย่างในการเก็บข้อมูลของแต่ละเขตเป็นจำนวนเท่ากัน คือ เขตละ 25 คน ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีการกระจายอยู่ในแต่ละเขตเท่าๆ กัน

ขั้นตอนที่ 4 การเก็บข้อมูลแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ทำการเก็บข้อมูลในแหล่งธุรกิจและชุมชนที่คาดว่าจะพบประชากรกลุ่มเป้าหมายในแต่ละเขต เช่น อาคารสำนักงานย่านธุรกิจ ศูนย์รวมร้านขายสินค้าแฟชั่น เป็นต้น

3. ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรไว้ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ (อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ) ของ
ผู้ขายวัยทำงานกับพฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่น

ตัวแปรอิสระ : ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตัวแปรตาม : พฤติกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่น

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ (อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ) ของ
ผู้ขายวัยทำงานกับคุณลักษณะของสินค้าและเหตุผลในการซื้อสินค้า

ตัวแปรอิสระ : ลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตัวแปรตาม : คุณลักษณะของสินค้าและเหตุผลในการซื้อสินค้า

สมมติฐานที่ 3 คุณลักษณะของสินค้ากับเหตุผลในการซื้อสินค้า

ตัวแปรอิสระ : คุณลักษณะของสินค้า

ตัวแปรตาม : เหตุผลในการซื้อสินค้า

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยอาศัยข้อมูลทั้งจากตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามรวมทั้งขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย

คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่น ใช้แนวคิดและงานวิจัยต่างๆ มาเป็นแนวทางดังต่อไปนี้

1) คำถามเกี่ยวกับสื่อที่ใช้ในการติดตามข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับแฟชั่น ดัดแปลงมาจากแนวคิดของ Levy & Weitz, 1996, Rath et al., 1994 และงานวิจัย Kawabolt & Rabolt, 1999

2) คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการซื้อสินค้าแฟชั่น ดัดแปลงมาจากแนวคิดของ Assael, 1998, Levy & Weitz, 1996

3) คำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของสินค้าแฟชั่น ดัดแปลงมาจากงานวิจัยของ Kawabata & Rabolt, 1999

4) คำถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกซื้อสินค้าแฟชั่น ดัดแปลงมาจากงานวิจัยของ Kawabata & Rabolt, 1999; Leung & Taylor, 2002

ทั้งนี้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามชนิดปลายปิด(Closed-ended Questionnaire) ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนและสถานภาพ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของสินค้าและเหตุผลในการซื้อสินค้า

หมายเหตุ ก่อนดำเนินการแจกแบบสอบถามที่เตรียมไว้ ผู้วิจัยจะทำการสอบถามผู้ให้สัมภาษณ์ว่ามีคุณสมบัติตรงตามที่งานวิจัยนี้กำหนดไว้หรือไม่ กล่าวคือ ผู้ให้สัมภาษณ์จะต้องเป็นผู้ชายที่มีอายุ 20-49 ปี และทำงานอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร หากมีคุณสมบัติที่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ก็จะเปิดการสัมภาษณ์

5. การทดสอบความน่าเชื่อถือและการทดสอบความเที่ยงตรง

ก่อนการเก็บข้อมูลในภาคสนามผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทำการทดสอบ(Pre-test) กับกลุ่มคนที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนจากนั้นจะนำคำตอบที่ได้ไปหาค่า (Reliability) ของแบบสอบถาม เช่นเดียวกับการทดสอบหลังจากเก็บข้อมูลจริง ด้วยวิธีวัดความ

สอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach จากการทดลองพบว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.889 ซึ่งใช้สูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{(1-k)} \left(\frac{1 - \sum V_i}{V_t} \right)$$

เมื่อ α คือ ค่าความน่าเชื่อถือ

k คือ จำนวนข้อ

V_i คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

V_t คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

นอกจากนี้มีการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยให้ ดร.พยุงศักดิ์ จันทรสุนทร ศศ.ดร. ศรีไพโร สักดิ์รุ่งพงศากุล และ ศศ.ดร.จิรวรรณ ดีประเสริฐ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยเป็นผู้ทดสอบความเที่ยงตรงของข้อมูล

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปร โดยให้มาตรวัดระดับความถี่แบบ Likert Scales ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- พฤติกรรมการณ์ซื้อสินค้าแฟชั่น แบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับและมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

น้อยที่สุด	1	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
มาก	4	คะแนน
มากที่สุด	5	คะแนน

- คุณลักษณะสินค้าแฟชั่น แบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

น้อยที่สุด	1	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
มาก	4	คะแนน
มากที่สุด	5	คะแนน

3. เหตุผลในการเลือกซื้อสินค้า แบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

น้อยที่สุด	1	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
มาก	4	คะแนน
มากที่สุด	5	คะแนน

เกณฑ์การประเมินค่าคะแนนที่ได้จากการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น ผู้วิจัยใช้การคำนวณหาความกว้างของชั้น (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2544 : 29) ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80 \end{aligned}$$

ตารางที่ 3.1 เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนน

ค่าเฉลี่ยที่วัดได้	ระดับความคิดเห็น
4.21-5.00	มากที่สุด
3.41-4.20	มาก
2.61-3.40	ปานกลาง
1.81-2.60	น้อย
1.00-1.80	น้อยที่สุด

6. การรวบรวมข้อมูล

ก่อนจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้อบรมผู้ช่วยวิจัยให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการทำวิจัย พร้อมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับการตอบแบบสอบถาม และขั้นตอนการเก็บข้อมูล เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์มากที่สุด ก่อนที่จะเริ่มทำการเก็บข้อมูลจริงในเดือนธันวาคม 2551 ถึงเดือนมีนาคม 2552 โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้กรอกแบบสอบถามด้วยตนเอง

7. การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

หลังการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลทั้งหมดไปดำเนินการลงรหัส (Coding) แล้วนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ใช้ตารางแสดงจำนวนและร้อยละในการอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ใช้ในการซื้อ เหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจซื้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การหาค่าความสัมพันธ์ด้วยค่าไคสแควร์ (Pearson's chi-square test) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมการซื้อ และปัจจัยที่ใช้ในการซื้อกับพฤติกรรม และเหตุผลที่ใช้ในการซื้อกับพฤติกรรม